

Huvudman

Brickebergskyrkans skolstiftelse Org.nr. 875003-4491
info@viktoriaskolan.se

Beslut

Datum 2024-09-25

Dnr 2024:2780

Sida 1 (4)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan 1-9 Viktoriaskolan i Örebro kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 19 juni 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde våren 2024 en tillsyn av Viktoriaskolan i Örebro kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande konfessionella inslag i utbildningen och att undervisningen är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund.

Skolinspektionen beslutade den 19 juni 2024 att förelägga Brickebergskyrkans skolstiftelse att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande konfessionella inslag i utbildningen.

Brickebergskyrkans skolstiftelse har den 13 september 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Brickebergskyrkans skolstiftelse har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Konfessionella inslag i utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 19 juni 2024 att Viktoriaskolan inte levde upp till skollagens krav när det gäller att konfessionella inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Vidare bedömde Skolinspektionen att det på Viktoriaskolan förekom konfessionella inslag där det inte var frivilligt för eleverna att delta. En bedömning som sammanfattningsvis byggde på att det vid Viktoriaskolans morgonsamlingar förekom en blandning av praktisk information, genomgång av dagens schema och aktiviteter, genomgång av nästföljande lektion, tyst läsning och delar av skolans värdegrundsarbete samt

konfessionella inslag, exempelvis i form av bön. Skolinspektionens utredning visade också på att det var obligatorisk närvaro vid morgonsamlingarna, vilket försvårade för eleverna att använda sig av rätten att utebli från konfessionella inslag med huvudmannens dåvarande upplägg för morgonsamlingarna.

Av huvudmannens redovisning framgår att de konfessionella inslagen på skolan tagits bort från utbildningen fr.o.m. höstterminen 2024, vilket också kommunicerats till elever, elevernas vårdnadshavare samt skolpersonal.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att med konfessionell inriktning avses inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Med konfessionella inslag avses bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag. (1 kap. 3 § skollagen)

Av skollagen framgår också att om huvudmannen för en fristående skola, en fristående förskola eller ett fristående fritidshem har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med vissa angivna begränsningar. (1 kap. 7 a § skollagen)

Vidare framgår av skollagen att deltagandet i konfessionella inslag alltid ska vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn eller elever är införstådda med detta. Vidare framgår att ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag. (1 kap. 7 b § skollagen)

Vidare framgår av skollagen att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas. Barnet ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne och barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. (1 kap. 10 § skollagen)

Av förarbetena till ovannämnda bestämmelser i skollagen framgår att formuleringen ”bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion” avser religionsutövande som ligger nära religionsfrihetens kärna enligt regeringsformen. Inslag som omfattas är t.ex. trosbekännelse, bön och predikan. Betydelsefullt kan också vara i vilket sammanhang en handling sker. Även sjungande av religiösa sånger eller recitation av

religiösa texter kan innebära bekännande eller förkunnande beroende på ordalydelsen och omständigheterna när detta utförs. (prop. 2021/22:157, sid 109)

Av förarbetena framgår vidare att huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn respektive elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt och att detta t.ex. kan innebära att muntliga förtydliganden kan behöva göras inför enskilda konfessionella moment, så att det inte i den praktiska situationen framstår som att det inte finns någon valfrihet. För att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget. När det är fråga om ett konfessionellt inslag som innebär ett arrangemang från huvudmannens sida där det konfessionella inslaget ingår som en del i arrangemanget, t.ex. en traditionell måltid, måste det, om kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas, alltid finnas ett alternativt arrangemang om barn och elever inte vill vara med på det arrangemang som har konfessionella inslag. I så fall kan huvudmannen genom att be vårdnadshavarna och eleverna att ge besked i förväg om barnet eller eleven avser att delta i det arrangemang som innehåller konfessionella inslag anpassa sina åtgärder efter önskemålen. Om alla barn eller elever tackar ja, behöver något alternativ inte förberedas. (prop. 2021/22:157, sid 51 och 114–115)

Av förarbetena framgår vidare att ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Ett exempel är att en bön inte ska ingå som ett moment i en morgonsamling där information om dagens aktiviteter ska lämnas. Huvudmannen kan istället skilja mellan en morgonstund med ett konfessionellt inslag, t.ex. bön, som det är frivilligt att delta i, och en därefter följande morgonsamling utan konfessionella inslag som syftar till att lämna information om dagens verksamhet. Det är viktigt att frivilligheten blir reell och att huvudmannen säkerställer att de elever som väljer att avstå från ett konfessionellt inslag inte exkluderas från gemenskapen eller på andra sätt drabbas av negativa konsekvenser. (prop. 2021/22:157, sid 115)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Fredrik Johansen

Föredragande

Signerat av: Fredrik Johansen